

Motion till riksdagen

1989/90:L20

av Martin Olsson m. fl. (c)

med anledning av prop. 1989/90:89 om ny konsumentköplag

Behovet av en reform på konsumentköprättens område i syfte att stärka konsumenternas ställning är välmotiverat. De förbättringar som presenteras i förslaget till ny konsumentköplag verkar i detta syfte. Centerpartiet har under en lång rad av år arbetat för att stärka den enskilde konsumentens ställning. Vi kan därför i allt väsentligt dela förslagen i propositionen.

Avtal skall hållas. Detta är en av grundprinciperna inom avtalsrätten som har djup förankring i det allmänna rättsmedvetandet. Vid reformering av konsumentköplagstiftningen måste man väga denna princip mot strävan att stärka konsumenternas ställning. Principen måste ställas mot köparens behov av att häva köpet och säljarens intresse av att det fullföljs.

Den fråga som föranleder denna motion är att finna en sådan skäligenavvägning mellan grundprincipen att avtal skall hållas och avbeställningsrätten i regeringens förslag till ny konsumentköplag i dess 37 §.

När det gäller denna avvägning föreslog konsumentköputredningen, vars betänkande ligger till grund för den nu aktuella propositionen, att konsumenterna utan att något inträffat som kan läggas säljaren till last skulle få bryta ett avtal – avbeställa varan – såvida inte varan hålls tillgänglig för köparen.

Regeringen går i propositionen ytterligare ett steg för att stärka konsumentens ställning i och med att konsumenten föreslås ges en ovillkorlig rätt att avbeställa varan intill dess den avlämnats.

Många remissinstanser hävdade att utredningens förslag innebar ett för stort avsteg ifrån principen att avtal skall hållas. Regeringens förslag innebär ett ytterligare fjärmande från denna princip.

De bedömningar som härvidlag måste göras är bl.a. följande.

För att frånga grundprincipen att avtal skall hållas fordras enligt vår uppfattning mycket starka skäl. Frågan är om det verkligen finns ett tillräckligt brett konsumentintresse av att avtal generellt skall få brytas utan att några förhållanden förändrats för konsumenten som gör att denne saknar behov av varan eller att förutsättningarna ändrats för finansiering av köpet.

En generell avbeställningsrätt kan enligt vår mening leda till att enskilda i egenskap av konsument inte gör tillräckligt noggranna överväganden innan avtal undertecknas.

Eftersom vi anser att den grundläggande regeln om att ingångna avtal skall respekteras är mycket betydelsefull för relationer mellan människor och

mellan köpare och säljare ställer vi oss mycket tveksamma till propositionen i denna del. Om förslaget antas kan det leda till en, som vi ser det, icke önskvärd rättsutveckling, där det ses som självklart att man som konsument ingår avtal med näringsidkare utan att behöva respektera att avtalet skall hållas.

Man bör vidare noga se till de följder och praktiska svårigheter för särskilt de mindre näringsidkarna som en generell avbeställningsrätt kan ge upphov till. Hit hör även risk för onödiga tvister. De ersättningsregler som föreslås om köparen avbeställer varan kompenserar inte de olägenheter som uppstår för säljaren.

En genomgång av de konsekvenser som en ovillkorlig avbeställningsrätt skulle föra med sig sett i ljuset av det markanta avsteg som samtidigt görs från en grundläggande avtalsprincip talar för att en sådan rätt inte bör införas. Vi yrkar därför att propositionen i denna del avslås.

Regeringen bör skyndsamt presentera ett nytt förslag där avbeställningsrätten begränsas till då särskilda skäl föreligger. Sådana särskilda skäl kan t.ex. vara dödsfall inom familjen, skilsmässa, arbetslöshet och sjukdom eller andra förhållanden som avsevärt ändrat förutsättningarna för konsumenten.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar avslå proposition 1989/90:89 ny konsumentköplag såvitt avser dess 37 §,
2. att riksdagen hos regeringen begär kompletterande förslag innebärande att rätten för en konsument att frånträda ett köpeavtal begränsas till fall då särskilda skäl föreligger.

Stockholm den 20 mars 1990

Martin Olsson (c)

Bertil Fiskesjö (c)

Stina Eliasson (c)

Anders Svärd (c)

Rosa Östh (c)

Kjell Ericsson (c)

Bengt Kindbom (c)

Ingbritt Irhammar (c)

Birger Andersson (c)

Hugo Andersson (c)

Karin Starrin (c)

Mot. 1989/90

L20